

P. J. Pedersen: Til Vedtagelsen af Lønningsloven af 12. September 1919 knyttede der sig den heldige Omstændighed, at den blev vedtaget med almindelig Tilslutning fra samtlige Partier paa Rigsdagen, og sikkert ogsaa blandt Tjenestemændene vakte en almindelig Tilfredshed ud fra Erkendelsen af, at den stod som et passende Udtryk for de Løn- og Levevilkaar, som Staten burde og maatte yde sine Tjenestemænd, naar den skulde skaffe sig den Arbejdskraft, som det var nødvendigt for Staten at skaffe sig til de forskellige Stillinger, der var at besætte. Det heldige heri er indlysende, idet det maa være Formaalet med en Lønningslov at skabe en saadan almindelig Tilfredshed og maa være en Opgave at undgaa, at Spørgsmaalet om Statstjenestemændenes Lønninger bliver Genstand for Delinger mellem de politiske Partier, hvad der jo bringer en vis Usikkerhed ind i Forholdet mellem Staten og dens Tjenestemænd. Den led imidlertid sikkert af den Mangel, at de fastsatte Lønsatser var for lidt bevægelige, idet af de forskellige Lønnings-Bestanddele, Grundløn, Konjunkturtillæg, Stedstillæg og Dyrtidstillæg, kun Dyrtidstillæget var bevægeligt, og det medførte i de Tilfælde, hvor Levefoden steg, hvor Priserne steg, at kun en forholdsvis ringe Del af Lønnen, nemlig Dyrtidstillæget, steg i et vist Forhold, hvad der var til Ugunst for Tjenestemændene, medens paa den anden Side, hvis Levevilkaarene i betydelig Grad gik ned, samtidig dermed Lønningsnedgangen kun var forholdsvis ringe, idet de faste Bestanddele af Lønningen, Grundløn, Konjunkturtillæg og Stedstillæg, forblev uforandrede, hvilket for saa vidt var en Fordel for Tjenestemændene, men var til Ugunst for Staten som Løngiver. Dette havde ligeledes den Vanskelighed, at hvis man skulde foretage Forandringer af Lønningerne under et saadant sænket Prisniveau, skulde det atter være Genstand for Forhandlinger paa Rigsdagen og Forhandlinger med Tjenestemændene, hvorledes denne Nedgang skulde finde Sted, og Vanskelighederne derved indtraadte allerede, da man i 1923 fandt sig foranlediget fra Statens Side til at foretage Forandringer paa Konjunkturtillæget.

De Forandringer, der blev foretaget ved Loven af 28. Marts 1923, var et Udtryk for, at der maatte være en større Bevægelighed i Lønningerne end den, der var udtrykt ved Bevægeligheden paa Dyrtidstillæget, og de foretoges under Forudsætning af, at man kunde vente en almindelig Nedgang i Prisniveauet og tillige en almindelig Nedgang i Befolkningens Levefod. Det tør vel

siges nu, efter hvad der er sket siden 1923, at den Forudsætning ikke har holdt Stik, idet der ikke er sket den Nedgang i Prisniveauet, som var forventet den Gang, og heller ikke har fundet en tilsvarende Nedgang i Befolkningens almindelige Levefod Sted. Under disse Omstændigheder maa det sikkert erkendes, at Tjenestemændene har et rimeligt og retfærdigt Krav paa, at de Forhold, som indtraadte ved Loven af 28. Marts 1923, i nogen Grad ændres, og det foreliggende Lovforslag er da et Udtryk herfor. Den Behandling, som dette Forslag har faaet i det andet høje Ting, vidner ogsaa om, at det er en udbredt Anskuelse indenfor Rigsdagens Partier, at en saadan Forandring bør finde Sted. Det Spørgsmaal kan naturligvis rejses, om det foreliggende Forslag giver et retfærdigt Udtryk for den Forandring, som saaledes bør finde Sted; det Spørgsmaal kan selvfølgelig drøftes, og der kan fremføres Betragtninger af højst forskellig Art, saaledes som de ogsaa ved Behandlingen i det andet høje Ting er blevet fremført. Der er imidlertid en Betragtning, som i denne Henseende bør være afgørende, og som ved alle Lønfastsættelser er afgørende. Det er sikkert ikke muligt at finde nogen absolut sikker Maalestok for, hvorledes de enkelte Lønninger indenfor de forskellige Klasser bør fastsættes, i hvert Fald ikke en Maalestok, som anerkendes fra alle Sider. Men kan man finde en Løsning paa Spørgsmaalet om Lønningernes Størrelse for de forskellige Klasser, som i al Almindelighed tilfredsstiller dem, der skal modtage denne Løn, maa det være en meget afgørende Faktor ved Bedømmelsen fra dette Tings Side af Spørgsmaalet om, hvorvidt man skal give sin Tilslutning til de Lønsatser, der fremkommer som Resultat af de førte Forhandlinger.

Det maa erkendes, at den Betragtning vil ogsaa kunne anlægges, om Staten nu ogsaa har Raad til at opfylde alle de Ønsker, der stilles fra Tjenestemændenes Side, men det kan neppe erkendes, at denne Betragtning maa være absolut afgørende. Det kan neppe være saaledes, at en eller anden Situation for Staten i økonomisk Henseende under alle Omstændigheder skal afbalanceres i Forhold til Tjenestemandslønningerne. Og da det neppe kan paastaas, at Statens økonomiske Situation nu er saaledes, at den ikke kan yde de Lønninger, som i al Almindelighed blev fastslaaet som rimelige i 1919 ud fra de Forudsætninger, som alle Partier den Gang ansaa for rimelige, ser jeg ikke rettere, end